

František Čáda

(1895-1975)

Právní historik střeoevropských, českých a československých dějin státu a práva, kodikolog, dlouholetý pracovník Komise pro soupis rukopisů ČSAV.

Narodil se 30. Května 1895 v Praze. Byl synem významného českého filozofa a pedagoga profesora Františka Čády.

Vystudoval vyšší gymnázium v Praze II. V roce 1914-1918 studoval na Právnické fakultě Univerzity Karlovy po získání titulu Státní škola archivních studií v Praze. 1923 docent právních dějin na Právnické fakultě v UK.

Po skončení studií a smrti svého otce začal František pracovat jako konceptní praktikant Českého zemského archívu, to bylo v letech 1919-1922. Potom pracoval jako koncipista archívu Národního muzea v Praze. V roce 1923 se habilitoval pro obor československých právních dějin. Na jaře 1926 byl jmenován mimořádným profesorem střeoevropských právních dějin na brněnské právnické fakultě prezidentem republiky. 1939 byl pověřen vedením přednášek a cvičení z českých právních dějin.

Zasloužené pozornosti z prvních Františkových prací se dostalo především z historického semináře na UK *Ležení podle českého práva zemského*. František Čáda navázal na drobnější studentskou studii z roku 1920 - *K osobní exekuci podle českého práva zemského I.*, kde objevil celkem nezpracovaný problém z historie českého práva. S vysokou znalostí v heuristické práci i při vlastním zpracování pramenů zde popsal celkový vývoj ležení na území českých zemí. To jej nejspíše vedlo k jeho celoživotnímu zájmu o české a moravské zemské právo.

Čádovým prvním počinem při vydávání starých právních textů byla edice *Právní knihy Ondřeje z Dubé Práva zemská česká*, která se stala podkladem návrhu na jeho řádnou profesuru a za to také ovšem dostal v roce 1931 od České akademie věd a umění Hlávkovu cenu první třídy.

Na začátku dvacátých let začal vydávat přehledy, které jsou cenné i dnes nově vydávané české právnické literatury do roku 1925 a z let 1926-1927. Čádova aktivní práce byla oceněna členstvím v řadě společností a organizací (člen Královské společnosti nauk, Národní rady badatelské). V letech 1936/1937 se stal poprvé děkanem právnické fakulty.

V roce 1941 v Brně byl gestapem zatčen, vyšetřován a vězněn. Hned po osvobození se znovu přihlásil do služby na fakultě a s předválečným učitelským sborem a nově jmenovanými profesory a docenty intenzivně pracoval na obnově fakulty. Stal se prvním poválečným děkanem fakulty na zkrácený akademický rok 1945a i na následující rok 1945/1946. Měl ovšem velkou zásluhu na tom, že v prvních poválečných měsících fakulta obnovila provoz a zvládla mnoho studentů, kteří chtěli dohnat ztracená léta.

Františku Čádovi v roce 1947 mu Jaroslav Stránský znovu rozšířil pověření k přednášení a vedení seminářů i na československé právní dějiny. Pro studenty připravil a vydal *Přehled dějin veřejného práva ve střední Evropě*.

Po opětovném zrušení právnické fakulty 1950 a nuceném odchodu z filozofické fakulty, kde přednášel, se mohl František Čáda věnovat vědecké práci. V novém pracovním zařazení v rámci ČSAV, se orientoval na studium středověkých právnických rukopisů. Byl u zrodu projektu na kompletní soupis rukopisů v českých zemích. Na základě z něj vznik Komise pro soupis rukopisů při ČSAV. Jak byli František Čáda s Miroslavem Boháčkem ustanoveni na několik let jedinými pracovníky komise, tak se pak zasloužili o rozvoj československé kodikologie, protože vzešli cenné soupisy rukopisných fondů (např. rukopisy Slezské knihovny v Opavě, metropolitní kapituly v Olomouci).

František Čáda zemřel v Brně 10. Října 1975.

Díla:

Archivy a právní prakse : Několik styčných bodů / František Čáda 1925

České právní knihy v době předhusitské / napsal František Čáda 1928

České rukopisy právnické v Národní knihovně ve Vídni / František Čáda 1925

Československá literatura právnická a státovědecká v letech 1926-1927 : soupis knižní literatury české, slovenské, německé i cizojazyčné vydané v Československu z oborů právních a státních věd v letech 1926-1927 s doplňky z prvních měsíců r. 1928 / sestavil František Čáda

Československá literatura právnická a státovědecká vydaná od počátku republiky v letech 1918-1925 : soupis knižní literatury a důležitých článků právnických a státovědeckých s doplňky za rok 1926 / sestavil František Čáda

Historie právní a hospodářská / napsal František Čáda 1930

Prameny:

http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=15776

http://aleph.nkp.cz/F/?ccl_term=wau=jk01020926+or+wkw=jk01020926&func=find-c&local_base=nkc

MAREČKOVÁ, M.: Život a dílo prof. JUDr. Františka Čády. Právnické sešity, č. 61. Brno: Masarykova univerzita 1993.